25/10/2022

«Δέσποινα, πρόσδεξαι»

/ Γνώμες

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ιουστίνου

Ἅγιον Ὄρος, Μονή Φιλοθέου, Ἀγρυπνία Εὐαγγελισμοῦ, 2003 μ.Χ. Συνοδεύω τόν Γέροντά μου, Μητροπολίτη Φλωρίνης κ. Θεόκλητο, ὡς πρωτοσύγκελλός του, στήν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στήν Ἱερά Μονή, μέ σκοπό νά προστεῖ τῆς λαμπρᾶς πανηγύρεως τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἡ χαρά μου μεγάλη. Γνωστός, ἄλλωστε, τοῖς πᾶσιν ὁ ἀκόρεστος πόθος μου γιά τό Ὄρος. Ἡ ὑποδοχή τοῦ Ἀρχιερέως, ἀπό τόν ἡγούμενο Νικόδημο καί τήν Ἀδελφότητα, λαμπρή. Μετά τήν τακτοποίησή μας καί τήν ἀναγκαστική, γιά νά ἀντέξεις τήν ὁλονύκτια ἀγρυπνία, ἀνάπαυση, ἡ φαιδρά πανήγυρις ἔλαβε ἀρχή. Μικρός Ἑσπερινός, τράπεζα, ἔναρξη ἀγρυπνίας. «Κέλευσον», «Κύριε, εὐλόγησον», «Δόξα τῇ Ἁγίᾳ καί Ζωοποιῷ καί ἀδιαιρέτῳ Τριάδι», Προοιμιακός, Ἀνοιξαντάρια. «Ἀνοίξαντός σου τήν χεῖρα», ἄρχισε νά ψάλει ὁ πρῶτος χορός. Τή στιγμή ἐκείνη συνειδητοποίησα ὅτι ὁ πρῶτος τοῦ χοροῦ ἦταν

ὁ προσφιλέστατός μου Γερο-Δανιήλ, ὁ Κατουνακιώτης. Εἶπα, καθ’ ἑαυτόν: «Ὡραία, σήμερα θά τό γλεντήσουμε καλά».

Τόν Γερο-Δανιήλ τόν γνώριζα καί τόν ἐκτιμοῦσα ἀπό τά μαθητικά μου χρόνια. Τόν πρωτοσυνάντησα ὡς μαθητής Γυμνασίου, ὅταν ἐπισκέφθηκα τό Ἡσυχαστήριο τῶν Δανιηλαίων, σέ μία πανήγυρή του. Στεκόταν δίπλα στόν ἁπλοῦν καί χαριέστατο ὅσιο Γέροντα Μόδεστο καί κάτι κουβέντιαζαν. Μοῦ προξένησε ἐντύπωση ἡ κορμοστασιά του, ἡ λεβεντιά του, τό καθαρό βλέμμα του. Τό ἀετίσιο μάτι τοῦ Γέροντα Μόδεστου ἐντόπισε τούς δύο μαθητές πού ὁλομόναχοι βρίσκονταν στήν πανήγυρη. Μᾶς πλησίασε καί μᾶς ρώτησε ποιοί εἴμασταν, ἀπό ποῦ εἴμασταν, γιατί εἴμασταν μόνοι, πότε φθάσαμε, ἐάν ἔχουμε φάει, ἐάν μᾶς δώσανε δωμάτιο. Ἐμεῖς, σέ ὅλες τίς ἐρωτήσεις του, ἀπαντούσαμε δειλά καί, κάπως, φοβισμένα. Τότε ὁ γερο-Μόδεστος εἶπε στόν π. Δανιήλ: «Δανιήλ, φρόντισε τά παιδιά. Εἶναι μόνα τους». Καθώς μᾶς ὁδηγοῦσε ὁ Γερο-Δανιήλ στήν τράπεζα, ἕνα πλατύ χαμόγελο σχηματίσθηκε στά χείλη του, ἀνάσα, γιά να πάρουμε θάρρος. Ἀφοῦ μᾶς τακτοποίησε, εἶπε: «Τώρα πρέπει να φύγω. Ἦρθε ἡ ὥρα νά ψάλω. Μόλις φάτε, ἐλᾶτε στήν Ἐκκλησία». Μέ πολλή συντομία φάγαμε. Λαχταρούσαμε νά μποῦμε στήν Ἀγρυπνία. Εἰσήλθαμε στόν Ναό, τήν ὥρα τοῦ Προοιμιακοῦ, τόν ὁποῖο ἀνέγνωσε ὁ χοροστατῶν Ἀρχιερεύς Χριστόδουλος, Μητροπολίτης Δημητριάδος. Εἴμασταν, θυμᾶμαι, λίγο χαμένοι, ἀρκετά φοβισμένοι, πολύ ἐνθουσιασμένοι. Μέ τήν ὁλοκλήρωση τοῦ στίχου τοῦ Προοιμιακοῦ «δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσι», μία φωνή «ὡσεί φωνή ὑδάτων πολλῶν» ξεχύθηκε καί πλημμύρησε τόν μικρό Ναό. Μοῦ φάνηκε ὅτι αὐτή ἡ φωνή ἦταν ἀπό τόν ἄλλον κόσμο, πού τόσο πολύ ἀναζητούσαμε, κατά τήν πρώτη ἐπίσκεψή μας στό Ὄρος, φωνή οὐράνια, ἀγγελική. Ἦταν, νομίζω, ἤ μᾶλλον εἶμαι βέβαιος, ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ταύτισα αὐτή τήν μπάσα γλυκειά παραπονιάρικη κατανυκτική ψαλμῳδία, μέ αὐτή τῶν Ἀγγέλων. Μέχρι τότε πίστευα ὅτι οἱ Ἄγγελοι ψάλλουν σάν τίς παιδικές χορῳδίες πού τραγουδοῦν τά γνωστά Χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Δειλά ἔστρεψα τό βλέμμα μου πρός τόν πρῶτο χορό, γιά νά δῶ ἀπό ποῦ προέρχεται ἡ οὐράνια αὐτή ψαλμῳδία. Εἶδα, λοιπόν, μέ θαυμασμό καί μέ ἔκπληξη ὅτι ἐκχεόταν ἀπό τό στόμα τοῦ μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος, πρίν λίγο, μᾶς εἶχε φροντίσει. Τοῦ πατρός Δανιήλ.

Ἀκριβῶς, τήν ἴδια ἔκπληξη αἰσθάνθηκα καί τά ἴδια αἰσθήματα ἐβίωσα, σάν ἄκουσα τήν φωνή του νά ψάλλει τό «Ἀνοίξαντός Σου τήν χεῖρα» στό Καθολικό τῆς πανηγυριζούσης Μονῆς τοῦ Φιλοθέου. Κι ἄς εἶχαν περάσει, ἀπό τήν πρώτη γνωριμία καί ἐμπειρία, περισσότερο ἀπό 20 χρόνια. Καί ἄς τόν εἶχα, ἀπό τότε, ξανακούσει να ψάλλει ἑκατοντάδες φορές.

Ἡ ἀγρυπνία προχωροῦσε. Ὁ Ἑσπερινός εἶχε τελεσθεῖ μέ τήν χαρακτηριστική ἁγιορειτική μεγαλοπρέπεια, μέσα σέ εὐκατάνυκτη ἀτμόσφαιρα, καί εἶχε

ὁλοκληρωθεῖ. Οἱ «ἐκκλησιατικοί», ἤδη, εἶχαν σβήσει τά κεριά τῶν πολυελέων καί μιά εὔλαλη σιγή ἁπλώθηκε στό Καθολικό. Ὁ Ἀρχιερεύς διάβαζε σεμνά τόν Ἑξάψαλμο, ὡς προανάκρουσμα τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, σύμφωνα μέ τήν Ἁγιορειτική παράδοση. Μετά τό πέρας τοῦ «Θεός Κύριος» καί τῶν Ἀπολυτικίων τῆς ἑορτῆς, εὔκολα ἐνέδωσα στήν πρόταση τοῦ φίλου μου μοναχοῦ Ἀθανασίου Φιλοθεΐτη νά ἐγκαταλείψω, γιά λίγο, τήν ἀγρυπνία καί νά ἐπισκεφθοῦμε τόν μάγειρα τῆς πανηγύρεως, τόν ἀείμνηστο ἀδελφό καί φίλο παπα-Ἰωσήφ, τόν περίφημο κεντητή. Τόν συνάντησα στό μαγειρεῖο νά ἑτοιμάζει τόν ροφό, ἀπαιραίτητο τερψιλαρύγγιο τῶν Ἁγιορειτικῶν πανηγύρεων, ἔχοντας βοηθό του τόν μοναχό Νεκτάριο Φιλοθεΐτη. Εὔχαρις, ὡς συνήθως, ὁ παπα-Ἰωσήφ, πληθωρικός στις ἐκδηλώσεις φροντίδας καί ἀγάπης, μᾶς παρέσυρε, ὄχι ὅτι ἐμεῖς δέν τό θέλαμε, σέ φιλόθεο ἀδολεσχία. Καί ἡ ὥρα κυλοῦσε καί ἡ Ἀκολουθία προχωροῦσε.

Κάποια στιγμή κατάλαβα ὅτι ἔλειπα ἀρκετή ὥρα ἀπό τόν Ναό. Χαιρέτισα τούς μάγειρες καί, μέ γοργό βῆμα, κατευθύνθηκα πρός τό Καθολικό. Ἔξω εἶχε ἀρχισει νά χιονίζει. Στήν αὐλή τῆς Μονῆς ἐπικρατοῦσε σιγή. Ἔστρεψα τά μάτια μου πρός τόν Οὐρανό. Μᾶλλον ἀναζητοῦσα Αὐτόν πού ἀπό παιδίον ἠράσθην. Ἄρχισα νά προσεύχομαι. Πολύ, λίγο, δέν γνωρίζω, ἀδυνατοῦσα νά μετρήσω τόν χρόνο. Ἦταν σάν νά εἶχε σταματήσει. Κάποια στιγμή αἰσθάνθηκα τό κρύο νά περονιάζει τά κόκκαλά μου. Καταφυγή μου ὁ ζεστός Ναός. Εἰσῆλθα δειλά, σάν τότε πού, δεκατεσσάρων χρονῶν παιδί, μπῆκα στό Καθολικό, γιά να ἀνταμώσω τόν περίφημο ἡγούμενο Ἐφραίμ τόν Φιλοθεΐτη. Ἀπό τόν Νάρθηκα κατευθύνθηκα γοργά στόν κυρίως Ναό. Καί τότε ἔζησα κάτι πού, ὅσο ζῶ, θά τό θυμᾶμαι. Μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Γλυκοφιλούσσης στέκονταν ὁ Γερο-Δανιήλ, σεβίζων. Ἦταν ἀσκεπής. Ἡ κατάλευκη οὐρά τῶν μαλλιῶν του ἦταν «χυμένη» στήν πλάτη του ὡς χρυσή θημωνία, τά δέ χέρια του ἦταν σέ στάση δεήσεως. Τόν δορυφοροῦσαν τά ψαλτοτσιράκια του, τά περισσότερα μαθητές καί πνευματικά τέκνα του. Ἔψαλλε ὁ Γερο-Δανιήλ, ἐνώπιον τῆς πολυαγαπημένης του Παναγίας, τό Δοξαστικό τῶν Πολυελέων «Δέσποινα, πρόσδεξαι». Δέν ἔβλεπα τό πρόσωπό του. Ἄκουγα μόνο τή φωνή του. Αὐτή τή φωνή πού, ὅταν ὑμνοῦσε τήν Παναγία, σοῦ θύμιζε κλάμα βυζανιάρικου, πού παρακαλοῦσε τή μάνα του νά τό θηλάσει. Τραγούδι γλυκόπικρο ἐρωτευμένου, πού ἀναζητᾶ, ἀπεγνωσμένα, αὐτήν πού ποθεῖ μέ ὅλη τήν καρδιά του. Κραυγή πνιγμένου πού ποθεῖ τή σωτηρία.

Ἀδυνατῶ νά ἐκφράσω αὐτό πού ἔζησα, ἐξαιτίας τοῦ Γερο-Δανιήλ, ἐντός τοῦ Καθολικοῦ τῆς πανηγυριζούσης Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος τῆς Γλυκοφιλούσσης. Κύριος γνωρίζει. Τό μόνο, πού ταπεινά θέλω νά καταθέσω, σήμερα, 21η Ὀκτωβρίου μέ τό νέο ἡμερολόγιο ἤ 8η Ὀκτωβρίου μέ τό Ἁγιορειτικό ἡμερολόγιο, ἡμέρα, κατά τήν ὁποία ἡ πάλλευκη ψυχή του ἀνῆλθε ἐν ἀλαλαγῷ πρός τόν Πατέρα, εἶναι ἡ ἄπειρη εὐγνωμοσύνη μου πρός αὐτόν τόν μοναχό, πού μᾶς

δίδαξε, μέ τόν λόγο του, τό ψάλσιμό του καί τό βίωμά του, τό πῶς δεῖ ψάλλειν καί προσεύχεσθαι, τό πῶς πορεύεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου, τό λατρεύειν καί δουλεύειν τῷ Κυρίῳ μετ’ εὐφροσύνης, τό ἀγαπᾶν τήν Κυρίαν Θεοτόκον μετ’ ἀμειώτου πόθου, τό τιμᾶν τούς Ἁγίους μετά ζήλου, τό βιοῦσθαι τήν Ὀρθόδοξον πίστιν μετ’ ἀκριβείας. Τήν βαθιά εὐγνωμοσύνη μου γιά ἐκείνην τήν βραδιά τοῦ Εὐαγγελισμοῦ στήν Μονή τοῦ Φιλοθέου.

Νοερῶς τοῦ ἀσπάζομαι τό ἀσκητικό χέρι καί τοῦ ἀποδίδω τόν τελευταῖο ἀσπασμό, ταπεινά δέ καί ἄτεχνα ψάλλω πρός Αὐτήν, πού ἀγάπησε μέ ὅλη τήν καρδιά του καί πού τῆς ἀφιερώθηκε ἀπό μικρᾶς ἡλικίας: «Δέσποινα, πρόσδεξαι τήν ψυχήν τοῦ δούλου σου Δανιήλ, μοναχοῦ, καί λύτρωσαι αὐτήν ἀπό πάσης τελωνικῆς στενότητος, χαριζόμενος αὐτῇ, πρεσβείαις σαῖς, ὁ Υἱός σου καί Θεός ἡμῶν, ζωήν τήν αἰώνιον».

Τοῦ μοναχοῦ Δανιήλ, τοῦ Κατουνακιώτου, ἔστω ἡ μνήμη αἰωνία.

Διαβάστε επίσης:

Εκοιμήθη ο Γέροντας Δανιήλ της Αδελφότητας των Δανιηλαίων